

Where The Wild Things Are

Af [KIRSTINE DOLLERUP](#)

Efter næsten otte års fravær som instruktør på det store lærred er Spike Jonze tilbage med filmatiseringen af Maurice Sendaks illustrerede børnebogsklassiker *Where The Wild Things Are* fra 1963. Filmen er en fascinerende rejse ind i det uregelmæssige barnesind og endnu et bevis på, at Spike Jonze ikke sådan lader sig tøjle af Hollywoods drømmefabrik.

Where The Wild Things Are (2009) fortæller historien om den 9-årige dreng Max, der både kæmper med et vildt temperament og en følsom sjæl. Max mangler tydeligvis opmærksomhed, forældrene er skilt, faren er fraværende, og søsteren har forladt det barnlige univers til fordel for teenage-liv, drenge og venindesnak i telefonen. Efter en række traumatiske hændelser og et voldsomt skænderi med sin mor løber Max hjemmefra i sit ulvekostume, sejler ud på det store hav og ender på den vilde ø, hvor de vilde dyr bor. Vilde dyr med de umage navne: Judith, Alexander, Ira, Douglas, KW og Carol. På trods af tydelig overlegenhed i størrelse og styrke gør dyrene hurtigt Max til deres konge, og Max lover dem, at han vil skabe en verden, hvor de alle er lykkelige. Men blandt de frie dyr får også følelserne frit løb, og Max må indse, at det ikke er problemfrit at være konge (fig. 2).

Let the wild rumpus begin

Da Max forlader sit hjem og sin egen verden og kravler op på den ukendte ø, træder han ind i en ny verden, der er styret af barnligt vildskab (fig.3). Mødet med de vilde dyr er i første omgang ved at ende brat, da de truer med at spise Max, men da han fortæller dem, at han i virkeligheden er en konge med magiske kræfter, lytter de til hans barnlige ræsonnement og kroner ham straks til deres konge. Max' første befaling er "*let the wild rumpus begin*", og de store vilde børn vælter rundt mellem hinanden i fryd og falder udmattet sammen i en stor bunke med Max liggende trygt i hulrummet.

Efterhånden som Max lærer de vilde dyr at kende, bliver det tydeligt, at de hver især repræsenterer en side af Max' egen barnlige personlighed, og det er især Carols personificering af Max' indre vildskab og urolige følelser, der bliver filmens centrale omdrejningspunkt (fig.4-6). Max identificerer sig med det samme med Carols både sørgmodige og temperamentsfulde sind, og deres gensidige forståelse bliver starten på et tæt venskab. Men da Max bliver udråbt til leder over de vilde dyr, bliver han samtidig udråbt til herre over sine egne følelser, og som filmen skrider frem har Max sværere og sværere ved at tackle dyrenes og især Carols stærke følelsesudbrud.

Where The Wild Things Are har præcis den visuelle stofflighed og ægthed, der er så kendetegnende for Jonze analoge stil, og billederne er en drøm at se på. Filmen er udelukkende filmet on location, på stranden, i skoven og i den sandede ørken, der som et stort uendeligt ingenmandsland deler den vilde ø op i to (fig. 7).

Kostumerne til de store dyr er blevet skabt hos Jim Henson Creative Shop ud fra Maurice Sendaks grafiske forlæg, og det giver filmen en dragende realisme, at dyrene faktisk er til stede i den virkelige skov sammen med Max. Brugen af følt håndholdt kamera medvirker ligeledes til en stærk indlevelse, og når Max tumler rundt med de store dyr, bobler den barnlige iver, og man har bare lyst til at kaste sig ind i bunken og lege med. Bortset fra dyrenes elegant eksekverede computeranimerede ansigter er filmen helt tom for 3D effekter og CGI, og det er her Jonzes visuelle sensibilitet triumferer i en eventyrgenre, der med tiden synes fuldstændig druknet i hæsblæsende effektjageri. Det er en befrielse at nyde en ren og næsten analog eventyrfilm, hvor

Fig. 1: Spike Jonze startede sin instruktørkarriere som musikvideoinstruktør for bl.a. Fatboy Slim, Beastie Boys og Bjørk. Ved siden af sin filmkarriere har han instrueret et hav af reklamefilm og er desuden fungerende kreativ chef for den MTV-finansierede online-kanal VBS.tv.

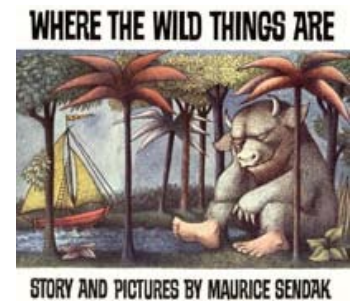

Fig. 2: Maurice Sendaks bog fra 1963 er en lille sag på kun 18 sider.

Fig. 3: Max er iført ulvekostume under hele sit ophold på øen og bliver dermed en naturlig del af det dyriske univers. Samtidig bliver kostumet en metafilmisk kommentar til de øvrige dyr, der i virkeligheden også blot er store børn i dyrekostumer.

de smukke landskaber, ekspressive dyre-kostumer og Max Records fine spil får lov til at tale for sig selv. Det er sådan her, en eventyrfilm for børn bør se ud. Ren og poetisk. Derfor er det også så paradoksalt, at *Where The Wild Things Are* på mange måder slet ikke er for børn (fig. 8).

Spike Jonze arbejder i grænselandet mellem realisme og eventyr, og det gør filmen langt sværere at afkode for 9-årige børn, end f.eks. *Harry Potter*-filmene, *Ringenes Herre* eller det nyeste løse skud på high-fantasy stammen *Percy Jackson and the Lightning Thief* (2009), hvor voldsomme og uhyggelige de film nu end kan være.

Den barnlige sjæl

For selv om *Where The Wild Things Are* er smuk og dragende, og selv om de store, bløde fabeldyr på den vilde ø er både legesyge og sjove, så præsenteres Max også løbende for begivenheder og problematikker, der synes alt for voldsomme for en 9-årig dreng, og som ligeledes gør filmen svært tilgængelig for det unge publikum. Da Max udfordrer sin søsters venner i en tilsyneladende uskyldig sneboldkamp, ender det dramatisk, da de store drenge ødelægger Max' nybyggede sneiglo, mens han selv ligger derinde. Da igloen falder sammen omkring Max, mærker man tydelig de tunge snelag og den snigende klaustrofobi, og da Max efterfølgende kæmper sig ud med tårerne trillende ned ad kinderne, bliver det tydeligt, hvor skrøbelig han er. I skolen lærer Max, at solen kan dø og opsluge verden i et uendeligt mørke. En oplysning, der kan være noget svær at fordøje for en 9-årig, der først lige er begyndt at ane, at verden ikke er så uskyldig, som først antaget (fig. 9). Da Max skal krones til konge ude på den vilde ø, bliver kronen fisket ud af en bunke knogler, der tydeligvis er de jordiske rester fra den sidste konge, og lige fra det første møde med de vilde dyr bliver det gjort klart, at disse store skabninger til hver en tid kan fortære Max, hvis de får lyst til det. En frygt, der ligger og lurker under det meste af filmen, og som også bliver bekræftet hen mod slutningen, hvor Carol i et vredesudbrud kaster sig over Max.

Filmene arbejder med flere lag af symbolik, hvor Max' hverdag derhjemme bliver spejlet af handlingerne på øen. Det fort, Max har bygget op på sit værelse, og som hverken søsteren eller moderen har tid til at se, bliver ligeledes bygget op på øen, men denne gang som et fælles projekt, alle har interesse i. Sneboldkampen bliver spejlet med en jordbold-kamp på øen, og efterhånden som Max bliver stillet over for sine egne uregelmæssige følelser hos de vilde dyr, bliver brudstykker af moderens sætning *"this is not acceptable behaviour, you're out of control"* flere gange gentaget af Max selv. Til sidst må Max erkende, at han ikke er konge eller deslige herre over sine egne følelser, og at han længes efter den person, der hjemme i den virkelige verden kan skabe tryghed og guide ham på rette vej: mor (fig.10). Max tager afsked med de vilde dyr, og måske også med en del af sin egen uregelmæssige vildskab, og sejler tilbage over havet, hjem til en tryggere havn.

Jonze - fra Kaufmann til Eggers

Spike Jonze fik sit store gennembrud som spillefilmsinstruktør i 1999 med den forrygende *Being John Malkovich* (1999), der satte nye standarder for den dekonstruerende metafilm. Manuskriptforlægget til *Being John Malkovich* blev skrevet af den finurlige hjernevrider Charlie Kaufmann, der ligeledes fik sit store kommercielle gennembrud med filmen. Jonzes næste film *Adaptation* (2002) var også skrevet af Charlie Kaufmann, og efterfølgende skiltes deres professionelle veje. Kaufmann skrev *Eternal Sunshine of the Spotless Mind* (2004) sammen med instruktøren Michel Gondry, og Spike Jonze vendte sig mod tv- og reklamebranchen, hvor han bl.a. var med til at starte kult-fænomenet JackAss.

I 2005 kom Spike Jonze ombord på filmatiseringen af *Where The Wild Things Are* og færdiggjorde filmens manuskript i samarbejde med forfatteren Dave Eggers, der er ét af de nye forfatterskud på den moderne amerikanske litteraturscene. Man skulle tro, at der ville komme endnu et kringlet, über-metafilmisk værk ud af den nye Jonze-Eggers konstellation, men det er absolut ikke tilfældet. *Where The Wild Things Are* er nærmest plotløs i sammenligning med *Being John Malkovich* og *Adaptation*. Til gengæld er den noget så sjældent som en enkel, underspillet eventyrfilm og et klokkerent nedslag i det følsomme barnesind.

Where The Wild Things Are er en sjælden ren hyldest til barndommen på godt og ondt og en poetisk beskrivelse af barnets umiddelbarhed, fantasifuldhed og skrøbelighed. Filmens største svaghed er, at den placerer sig mellem to stole, hvor den på nogle punkter er for kompleks til at være en børnefilm, men samtidig heller ikke er helt substantiel nok til at være en decideret voksenfilm. Men det er en lille

Fig. 4, fig. 5, fig. 6: KW personificerer både søsteren, der søger væk fra flokken, men også moderen, der beskytter Max, da det bliver nødvendigt. Alexander personificerer Max' usikkerhed og Judith hans ondskabsfuldhed.

Fig. 7: Et roligt øjeblik mellem Max og Carol. Scenerne på øen er fortrinsvist holdt i varme, bløde farver, der giver et fint skær af eventyrlighed.

Fig. 8: En tidlig model af Carol, skabt hos Jim Henson Creative Shop.

Fig. 9: Max Records spiller rollens som Max med både sødme og stærkt nærvær.

Fig. 10: Max ankommer meget symbolisk til øen i et rasende stormvejr. Da han forlader øen igen, er havet blikstille.

filmperle, der taler til dit indre barn, og som varmt kan anbefales til alle de barnlige sjæle, der kender følelsen af utæmmet fryd og fantasi.

Where The Wild Things Are er en film, der vokser på én, og når jeg engang får børn på Max' alder, vil jeg sætte mig ned sammen med dem og vise dem Max' rejse over følelsernes vilde hav – i trygge omgivelser.

Where The Wild Things Are har dansk premiere d. 8. april 2010.

Fakta

Where The Wild Things Are (2009), 111 min, USA
Co-writer og instruktion: Spike Jonze

Oplev mere på www.wherethewildthingsare.warnerbros.com

Being John Malkovich (1999) og *Adaptation* (2002) får hermed endnu en anbefaling med på vejen og kan begge findes på DVD.

Samlingen af Spike Jonzes finurlige musikvideoler kan opleves på DVD-samlingen *Work of Director: Spike Jonze* (2003).

[Udskriv denne artikel](#)

[Gem/åben denne artikel som PDF](#)

[Gem/åben hele nummeret som PDF](#)